

Türk Toraks Derneği (TTD), Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Derneği (KLİMİK) ve Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER) Ortak Basın Açıklaması

13.12.2021

COVID-19 pandemi mücadelesinde bizler göğüs hastalıkları, halk sağlığı ve infeksiyon hastalıkları ve klinik mikrobiyoloji uzmanları olarak bireysel ve toplumsal düzeyde mesleğimizin bizlere yüklediği sorumluluğun gereğini yapmaya çalışmaktayız. Bu üç uzmanlık alanını temsil eden Türk Toraks Derneği (TTD), Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Derneği (KLİMİK) ve Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER) olarak ülkemizin COVID-19 pandemisinden en az zararla çıkabilmesi için elimizden gelen katkıyı sunuyoruz. Bugüne kadar tüm adımlarımızı bu yaklaşıma uygun attık ve bundan sonra da atmaya devam edeceğiz. Kamu otoritesi olarak Sağlık Bakanlığı'nın biz uzmanlık dernekleri ve sağlık çalışanlarının meslek örgütleriyle yakın ilişki kurması halinde pandemi mücadelesinin daha başarılı sürdürüleceğine inanıyoruz.

Aşılama hizmetleri pandeminin kontrol altına alınmasında yaşamsal bir öneme sahiptir. Türkiye'nin kendi aşısını üretmesi hem COVID-19 pandemisini kontrol altına alabilmek için hem de gelecekte karşılaşılması olası pandemiler ve biyolojik tehditlere karşı hızlı yanıt verebilmek için hayati öneme sahiptir. Bu bağlamda, Refik Saydam Hıfızısıhha Enstitüsü'ndeki aşı üretim çalışmalarının, gerekli yatırımlar bir an önce yapılarak tekrar başlatılmasının stratejik bir gereklilik olduğunu vurgulamak istiyoruz.

COVID-19 enfeksiyonunu yakından izleyen bilim insanları olarak sürecin en başından bu yana aşı çeşitliliğinin önemini vurguladık. Zaman içerisinde inaktive virüs aşısının yanı sıra etkililiği en yüksek olan mRNA aşılarının da ülkemiz insanları için ulaşılabilir hale gelmesini olumlu karşıladık. Önce sadece inaktive aşı ile yola çıkılıp, daha sonra yaklaşım değişikliğine gidilmesi ile ülkemizde farklı aşı uygulamaları gerçekleşti. Bir grup insanımıza iki doz inaktive aşıdan sonra mRNA aşısı bir doz veya iki doz olmak üzere uygulanırken bir grup insanımız üç doz inaktive aşı oldu. Halen milyonlarca vatandaşımız sadece bir veya iki doz inaktive aşı ile aşılanmış durumdadır.

Fiili durum olarak ortaya çıkan farklı aşı uygulamalarının farklı yaş ve risk grupları için koruyucu etkilerinin saptanması ve en uygun aşılama yönteminin somut ve güvenilir verilere dayalı olarak ortaya konması çok yararlı olabilirdi. Ne yazık ki elektronik ortamda büyük veri toplayabilen Sağlık Bakanlığımız bu verilerin analizinin yaparak sonuçları paylaşmamış veya analizini yapacak ekiplerle verileri paylaşmamıştır. Konunun uzmanı dernekler olarak ülkemizdeki aşı uygulama verilerinden sonuç çıkarmaya yönelik daha fazla bilimsel katkıda bulunabilecekken bu verilere hiç erişemedik ve bu büyük veri yığını hiç değerlendirilemedi.

Gözlemlerimize ve uluslararası literatüre dayalı olarak biliyoruz ki, ülkemizde uygulanan inaktive virüs aşısının özellikle yaşlı ve bağışıklığı baskılanmış kişilerde ağır hastalık ve ölümden koruma oranları düşüktür. Halen yüksek düzeyde seyreden COVID-19 ölümlerinin

içinde 2 doz Coronavac olan yaşlıların sayısının oldukça yüksek olması bunu desteklemektedir. Bu nedenle yaşlı ve bağışıklığı baskılanmış kişilerde inaktive virüs aşılardan vazgeçilerek, primer aşılama yaşlılarda iki doz, bağışıklığı baskılanmışlarda 3 doz olacak şekilde mRNA aşılarının önerilmesinin, hastalığın neden olduğu ölümlerin azaltılmasında etkili olacağını düşünmekteyiz. Ek olarak aşılama oranı oldukça düşük olan gebelerde, COVID-19'un neden olduğu ciddi ölüm oranı artışının önlenmesi için, gebe aşılmasına özel önem verilmesini ve acil kampanyalar düzenlenmesini zorunluluk olarak görmekteyiz. Sağlık Bakanlığı bu konuda kişilerin kendi kararlarını vermelerini teşvik ederek aslında doğru kararın gölgede kalmasına yol açmaktadır.

Ülkemizde yürütülen aşılama kampanyasının, başlangıçta beklenenden çok yüksek orandaki aşı tereddüdü nedeniyle oldukça yavaşlamış olduğunu büyük bir üzüntüyle gözlemlemekteyiz. Bu yavaşlama, yürütülmekte olan kampanyanın yüksek orandaki aşı tereddüdünü gidermede yeterli olmadığını düşündürmektedir. Sağlık Bakanlığı'nın topluma telkinde ve uyarıda bulunmanın ötesinde stratejiler geliştirmesi gerektiği açıktır.

Ülkemizde çeşitli aşı geliştirme çabalarının olmasını mutluluk ve umutla izliyoruz. Yeni aşı geliştirme araştırmaları konusunda emek veren bilim insanlarımıza ve bu araştırmaları destekleyen kamusal iradeye teşekkür ediyoruz. Aşı geliştirmenin yoğun emek verilen bir süreç olduğunu biliyoruz. Ancak ne yazık ki başta inaktive virüs aşısı (Turcovac) olmak üzere halen ülkemizde sürdürülmekte olan aşı araştırmalarının devam eden ya da tamamlanan aşamaları hakkında bilim camiası olarak yeterli bilgiye sahip değiliz. Bu konuda farklı kaynaklardan kamuoyuna yansıyan veya bizlere ulaşan sınırlı bilgiler kafa karışıklığına neden olmakta ve bizleri tereddüde düşürmektedir.

Faz III aşaması başlamış olan Turcovac aşısının hatırlatma dozu olarak uygulanacağı bir başka çalışmanın daha yürütülmekte olduğu bilinmektedir. Her iki çalışmanın da somut verileri henüz açıklanmamıştır. Buna karşın Sağlık Bakanı tarafından Turcovac için Acil Kullanım Onayı başvurusunun yapıldığı açıklaması soru işaretlerine yol açmaktadır. Henüz Faz III aşaması sürmekte olan bir aşının hatırlatma dozu çalışması verilerine veya Faz III çalışmasının küçük ölçekli bir erken aşama verisine dayalı olarak Acil Kullanım Onayı alması durumunda bu "onay" bilimsel olarak tartışmalı olacaktır. Ayrıca, Omikron varyantının küresel riski yeniden üst düzeye çıkardığı bugünkü koşullarda, sürmekte olan çalışmaların sonuçları da yeterli bilgi sağlayamayacak, bunlara ek olarak yeni varyant karşısındaki immünolojik yanıtın da değerlendirilmesi gerekecektir. Durum böyleyken, araştırma sonuçları henüz bilim camiası ile paylaşılmamışken, kamuoyuna bu aşının güvenli ve etkili olduğunun gösterilmiş olduğuna dair açıklamalar yapılması, özellikle ülkemizin var olan koşulları altında aşuya karşı güvensizliği, aşı tereddüdünü tetikleme tehlikesini doğurmaktadır. Bu tür mesajlar toplumda yeterli kanıt olmadan acele adımlar atıldığı algısının yayılmasına yol açabilir ve hem ülkemizin üreteceği aşılarla hem de genel olarak aşılama hizmetlerine zarar verebilir.

Bu konuların tümünü ele almak ve önerilerimizi sunmak üzere Sağlık Bakanlığı'ndan görüş alışverişinde bulunabileceğimiz bir toplantı düzenlemesi talebimize maalesef yanıt verilmemiş ve beklentimiz karşılıksız kalmıştır. Biz hekimler, diğer mesleklerden farklı olarak aynı etik ilkelere bağlı bir büyük camıyız. Hepimiz, her uygulamamızda, "önce zarar vermemek" ve "yararlı olmak" ilkesinde buluşabilmeliyiz. Pandemi mücadelesinde bütün gücüyle çalışan konunun tarafı üç uzmanlık derneği olarak, günü geldiğinde ülkemizde üretilen aşıların da güvenli ve etkili olduğunu büyük bir gururla topluma duyurmak istiyoruz.

Kamu otoritesinin açıklamalarının toplumdaki güvenilirliğinin yeniden sağlanması, aşı karşıtı söylemlere malzeme sağlanmaması ve çok önemli bulduğumuz yerli aşı çalışmalarının kısa vadeli bazı beklentiler uğruna zarar görmesinin önlenmesini diliyoruz. Önümüzdeki süreçte aşı araştırmaları hakkında var olan bilgilere ulaşmamız, aşı uygulamaları ve mevcut veriler konusunda ŐeffaflıĐın sağlanması ve katılımcı karar süreçleri ile akılcı stratejiler üretebilmemiz için iř birliği talebimizi sürdüreceğimizi ve Sağlık Bakanlığı'ndan çağrımıza yanıt beklemeye devam ettiğimizi, basın ve kamuoyuna duyururuz.

Türk Toraks Derneği

Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Derneği

Halk Sağlığı Uzmanları Derneği